

Latweefchu Awises.

Nr. 34.

Zettortdeenâ 25. Augustâ.

1860.

Awifchu - finnas.

Pechterburga. Swehtdeen tai 6tä Augustâ tappufe Pechterowes pillê ta jaunpcedsummuse Leelwirstene Anastasia Michailowna kristita. — Keiseriska Augstiba Leelwirsts un Krohna-mantinneels nobrauzis itt sweiks un wessels 7tä Augustâ, pulksten 7ndõs no rihta, Pechterowê. — 11tä Aug. pulksten 2õs aibreisojis muhsu augsts Kungs un Keisers us Widdus-Kreewusemmit. Wiannu pawaddijufchi Leelwirsti Konstantins Nikolajewitsch un Michaels Nikolajewitsch, karra-buhfchanas ministers Suchofanets, zella-buhfchanas leelakais us-raugs Ischewlins, General-adjutantii Wirsts Dolgoruckis, Witow-Denissows un Ogorews, tâpat Generals Stürlers, palkawneels Loens u. t. j. pr. 21mâ f. m. buhfchoht muhsu augsts Kungs un Keisers us Jarfkoje-Selo atpallat braukt. — 28tä Juhli nododsõs Narwas pilfata dollâ stearina-pabrikkis. Slahdes effoht libds 40 tuhft. rublu.

Saratowê nodegge 3schâ un 4tä Aug. treijâs lahgâs wifs lohtels; slahdes effoht libds 80 tuhft. rubl. f.

Odeffas pilfatam uskrittufchi 16tä Juhli tik leeli fiffenu barri, ka bijis janemm ugguns-dsehfeji pee fiffenu nomaitafchanas paligâ. No Odeffas roksta, ka Tatari, kas tuhftoscheem no Krimmes us Turku semmi nogahje, apdohmajufchees un buhfchoht atkal tur palift.

Schweizeru semme. 3schâ Augustâ nomiruse muhsu augsta Kunga un Keisera tehwa mahsa, Ollenderu Rehnina Wikuma II. atraitne, Leelwirstene Anna Pawlowna, — pee Bernes pilfata, tur ta sawâ pillê dsihwoja.

Italia. Neapeles Rehninsch nosuhthijs fawa karra-spehta leelako dalku us Neapeli un Generata

Bofus karra-pulku us Kalabriu, gaididams us Garibaldi. Rehninam kibbeles deesgan. Winna pascha pamahte flubbinohht saldatas, prett Rehninu dumpi zelt un winnas dehlu (grahwu Trani) par Rehninu pataisht. Wehl atkal effoht leela beedriba, kas karra-wihrus flubbinohht Garibaldim padohtees. Usmuddinafchanas us dumpi un ne-meeru stahwoht wiffâs Awises, bet Rehninsch tilpat zeetfirdigs kâ papreefsch, jo tas strahpe saldatu masako pahrlahpshanu; zaur to nu usfizziba prett wiannu masumâ eet. Neapeles eedfihwotaji, dsirde-dami ka Garibaldis drihs tur buhfchoht, lohti par to preegajotees, un Rehninsch Pranzis buhfchoht eet us Gaetas pilfata zittadeli un tur palift. — No Enlantes atweddufchi fuggi preefsch Garibalda atkal daschadas karra-leetas. — Garibaldis gaidoht us Neapeleefchu paschu aizinafchanu, jo tad tas tuhdat eefchoht turp. 1 tuhft. 500 Garibaldeefchi effoht pee Reggias pilfata nobraukufchi un mallâ islahpufchi. — Dauds no Rehnina karra-pulkeem un wirfneekem Rehninam flaidri iskeikufchi, ka tee prett Garibaldi ne buhfchoht karroht. — Garibaldis buhfchoht us Neapeli ar 10 tuhft. saldateem dohtees. — Dauds no teem 4 tuhft. Neapeles saldateem, kas Messinas zittadelt, fohlotees Garibaldim padohtees. — Garibaldis lizzis Palermâ leelu pulksteni leet un to klohtera tohrnê, tur papreefsch zaur pulkstenu flannu laudis us tehwa-semmes atswabinafchanu irr muddinati tappufchi, uslahrt. Tas pawehlejis, ka ar scho pulksteni ifgaddus 4tä Aprili jafwanna un teem wehlakeem pehznahkameem sinnams jadarra, ka no schâ tohrna pirma swannisfchana atskannejuse un pirmais schahweens bijis preefsch Stalias. Us pulkstena usrakstihstis gadda flaitlis, deena un stunda, kad tas notizzis. — Neapeleefchi gribb gandrihs wiffi Sardinjeru Rehninam

Wiktoram Emanuēlam padohtes, un tadeht gaida ar leelu gaidišchanu us Garibaldi.

Montenegrieneru femme. Wirfts Danilos tappis 31 mā Zubli no kahda sleplawa zaur pistoles schahweenu kohti eewainohts, tā lā tas ohtrā deenā fawu dwehfeli islaidis. Slepława zeeti fanemts, bet naw sinnams, tapehz tas schahdu grehta darbu darrijs. Montenegrieneri few jaunu Wirstu, „Nikita Petrowitsch“ wahrda, eezehluschi.

Siria. Damaskus pilfatā 8 tuhst. kristiti laudis nokauti tappuschi; 800 no teem sleplawahm effoht zeeti fanenti. Pee teem atradduschi dauds daschadu leetu, kas kristiteem nolauptas. Sprantfchu Keisers dahwinajis Abdel-Kaderam, tapehz ka tas dauds kristiteem palihdsejis un glahbinu gahdajis, gohda-sihmi. Dauds weetas tohp dahwanas preeksch teem nelaimigeem kristiteem Siria falassitas. —ld.

* Meerigs prahts irr ihsta laime.

Baggats Kalenderu leelskungs W... bij wiffus pasaules preeks lihdš apnischonai baudijis. „Lais ir,“ fazzija winsch, „ka es sataisohs us schirfchanu no schahs pasaules.“ Ar scho apnemšchanu tas alsbrauze us weenu no sawahm leelahm muischahm, kur winsch til weenu reis sawa muhschā bij bijis, un kur winsch weentulibā gribbeja dšihwoht, lai tee pasaules preeki wairs wiina sirds-opnemšchanu ne ispohtitu. Muischas laudis allaschin runnaja no kahda arweenu preeziga wiira, wahrda Willjams. „Arweenu preezigs?“ prašija leelskungs, „woi tad irr pawiffam tahds zilweks pasaulē atrohdam?“ Klachtuhdam mahzitajs atbildeja: „Juhfu nowaddā, til kahdu pufs juhdsi no scheijenes, dšihwo schis wiirs.“ „Laitam kahds gektis,“ fazzija leelskungs, „kas zilweks frohgā pajohko.“ „Ne nemmeet par launu,“ atbildeja mahzitajs, „Willjams irr preezigs un prahtigs wiirs. Kad til wiffi zilweki pasaulē buhtu tahdi. Winsch sawu renti latru reis riltigi malka un no wiffas draudses tohp gohda turrehts. Winsch jaw daschu strihdu laulibas kahrtā irr falihdšinajis, dascham laimtnam labbu padohmu un palihgu dewis, jeb-

fchu wiina mahju buhschana masa irr. Winna lauki us to labbako irr apstahdadi. Winsch pohsta weetas irr jaunus laukus estaisijis, wiina mahjas irr skaidras un wifs eet pa kahrtam.“ — „To wiiru,“ fazzija leelskungs, „es wehl schodeen gribbu melleht.“ Jaw wakkars bij, kad winsch pee Willjama nobrauze. Winsch to atradde preeksch durwim sehdoht appaksch kahda smukka leela kohla. Willjama diwi mahfas debli spehleja ap wiina zelteem un weens treschais behrs ar wiina firmeem matteem. „Labwakkar Willjam!“ — „Paldeems! Effet fweizinati zeenigs leelskungs mannās mahjās,“ atbildeja Willjams, redsedams gohda-sihmi pee leelkunga kruhtim. „Wehs taf weenu reis til laimigi effam juhs redseht.“ Leelskungs: „Kā jums klahjāhs Willjam? Juhš pehz isfkattas wairs ne effeet jauns. Zif gaddu jums irr?“ — Willjams: „Sefchdesmit un astoni, bet es wehl zerru, ar Deewa palihgu kahdus gaddus dšihwoht.“ — Leelskungs: „Un juhs ar sawu dšihwi pasaulē effeet ar meeru, kā rahdahs?“ — Willjams: „Kapehz nē, zeenigs leelskungs. Baggats es gan ne esnu, bet tomehr man naw truhzibas. Un kad juhs til schehligs effeet, schodeen to darriht, tad es juhs luhgtu, mannu arrentes kuntrakti, kas us nahloscheem Wikketeem beidsahs, no jauna us 30 gaddeem apstiprinaht. Es un mans nelaika tehws effam schinni weetā sawu usturru atradduschi un es zerreju, ka wiina ne paliks fliktaka kā lihdsi schim. Kad juhs ar mannim ar meeru effeet, tad irr labbi; es esnu ar juhfu waldischanu ar meeru.“ — Leelskungs: „Dohdeet schurp Willjam juhfu kuntrakti, spalwu un tinti; es us schahs weetas to kuntrakti gribbu no jauna apstiprinaht.“ — Willjams: „Zeenigs leelskungs! spalwa un tinte naw mannās mahjās. Robert! skreen un atnefs no fshlmeistera rakstamas leetas. Es ne prohtu rakstihht. Mannam tehswam bij masaf pee rohlas ne kā man, un tapehz winsch man ne warreja likt fshlshht. Manni behrni gan druszju proht rakstihht, bet tik fshlā.“ Leelskungs: „Slahde, ka juhs ne prohteet rakstihht. Bet fakkeet man Willjam, juhs effeet kā es schodeen dširdeju, arweenu ar meeru. Kur juhs to

ffunsti effect mahzijuſchees, arweenu preezigs buht?"
 Wikkjams: „Zuhs gan tehrjejeet ar mannim zee-
 nigs leelskungs. Pee darba naw wakkas noſlum-
 muſcham buht; jo kas meddu gribb ehft, tam ar
 wajag palihdſeht meddu taiſiht. To es no ſawahm
 bittehm eſmu mahzijeet. Kad es ſawu maltiti eſmu
 nopelnijis, tad ta mannim arri ſmekke.“ (Tē at-
 ſkreen ſuns un reij. — Leelskungs: (atpallat
 lahpdamees) „Tas ſuns tal man ne lohdihs?“ —
 Wikkjams: „Nabbaga ſuns! Winnam naw
 wairs ſohbu. Lihds ſchim winſch mannas mahjas
 irr apſargajis. Mahz ſchurp mihlais Spizzi! Ka-
 mehr man maiſe irr, tu arri to ar peenu dabbuſi.
 Mums ar wiſſeem, zeenigs leelskungs, jadſihwo
 kē peenahlahs, un kas mums labba darrijis, tam
 muhs atkal buhs labbu darriht. Weens nepatezigs
 zilweks naw wehrts, kē to par zilweku ſauz. Kas
 ſawam tuwakam ne gribb deeneht, tam zittu darbu
 paſaulē Deews naw nolizzis.“ — Leelskungs:
 „Woi tad neweens juhs naw peekrahpiis jeb jums
 launa darrijis? Woi tad ſchē ween tee zilweki ne-
 wainigi? Woi juhs til draugus ween, meerigus
 kaiminus un gohda wihrus juhsu garrā muhſchā
 atradduſchi?“ — Wikkjams: „Nē, zeenigs leels-
 kungs! Arweenu labbi ne cet wiſ un ſchleſmu dees-
 gan paſaulē. Mans kaiminſch Steppenſohns, lai
 winſch ſaldi duſs, man galwu irr daſchureis karſtu
 pataiſijis. Winſch zaur daſchadeem ſtikleem grib-
 beja mannas mahjas dabbuht; bet es tē wehl eſmu
 glahbees un winna behrneem labbu darrijis. Kad
 man kaut kas ſirdi ſpeede, tad es no wiſſas ſirds
 ſtrahdaju. Kad tad wakkardōs pa ſcho zellu us
 mahjahm nahſoht manni behrni man prettim ſkrehje
 un manna ſeewa manni pee durwim ar preezigu
 gihmi ſagaidija, tad wiſ bij aiemirſts. To preeku
 neweens no manneem eenaidneekeem naw peedſihwo-
 jis, mannu maltiti maitaht.“ — Leelskungs:
 „Wiſ labbi Wikkjams, to warr ſapraſt, bet to es
 ne warru ſapraſt, kē tahds prahzigs wihrs kē juhs,
 tahdu weenadu dſihwi naw apnizzis. Arweenu
 tohs paſchus laukus art un apſeht, pa teem pa-
 ſcheem zelleem ſchurp un turp ſtaigaht, un to 60
 gaddus darriht.“ — Wikkjams: „Tahs gan ne

warr buht juhsu ihſtenas dohmas!“ — Leels-
 kungs: „Itt pateefi Wikkjams; jo es paſiſhtu zil-
 welus, kas wairak paſaulē irr baudiſuſchi kē juhs
 un us beigahm tal irr tohs preekus apnikluſchi.
 Jo, kad mehſ wehl ſimts gaddus dſihwotum, ir tad
 paſaulē lehti ne raſtohs jauni preeki, kē til tee, kurreus
 mehſ jaw paſiſhtam.“ — Wikkjams: „Man rah-
 dahs, kē paſaule iſdeenas pahrwehrſchahs. Kad
 es til apdohmajū kē iſchetredſemits gaddōs ſchinni
 draudſē wiſ irr pahrmainijeet. Scho kohlu es to-
 reij warreju lohziht kē riſhti. Winnu meſchu es
 redjeju dehſtoht. Kur tas kweeſchu laulē taggad
 irr, bija tulſneſis. Pee mannam mahjahm ne-
 weena dahra-kohla ne bija. Tē pa labbu rohku,
 kur taggad ta labbaka plawa, bij purwis, kē to
 weetu wehl ſchodeen ſauz. Kad es wiſſu apſkattu,
 kē tas irr un kē Deews mannus rohku-darbus irr
 ſwehtijis, tad manna ſirds preezajahs. Schogadd
 arri wiſſi lauki brangi ſtahw. Schis ſehns ſcho-
 deen bij ar mannim lihds gahjis us lauku. Tas
 behrus arr preezajahs par tahm pilnahm wahrpahm;
 kē nu man ne buhs par tahm preezatees?“ —
 Leelskungs: (Brihtinu dohmajis) „Dohdeet man
 juhsu kuntrakti Wikkjams, es winnu gribbu ſa-
 plehſt.“ — Wikkjams: Saplehſt? No Deewa
 puffes! Kad es ko nepareifi eſmu darrijis jeb runna-
 jis, tad peedohdeet man. Woi tad es juhsu ar-
 rentes nehmeis wairs ne palikſchu?“ — Leels-
 kungs: „Nē, Wikkjams! juhs buhſeet dſimts-kungs
 ſchinnis mahjās. Es jums winnas atſchinkoju.“
 Wikkjams: „Tas debbefu Tehws lai juhs ſwehti
 mannu labdarritaju! Seewina! behrni! puiſchi!
 nahzeet ſchurp. Patejeet Deewam us zelleem meſda-
 mees un nobuſſchojeet zeenigam leellungam rohkas.
 Zaur ko es to eſmu pelnijis us wezzahm deenahm
 til baggats tapt?“ — Leelskungs: „Zuhs ef-
 feet baggats un dauds baggataks ne kē es un ne kē
 dauds leellungi. Apmeklejeet manni arweenu. Es
 gribbu pee jums dſihwoht un no jums un juhsu
 behrneem to augſtu gudribu mahzitees, -arweenu ar
 meeru un preezigs buht.“

Wehrá leefami wahrdi.

1) Wezzi laudis irr pafaulé preefch padohma dohſchanas, jauni preefch padohma isdarrifchanas. 2) Mums buhs wezzus gohdaht, jaunus pamahziht, gudrus padohmu praſſiht un gellu runnu pazeest. 3) Tas naw nabbags, kam nelas naw, bet tas — kam dauds waijadſibu. — 4) Wiſſi naw aiémig-gufchi, kam azzis zeeti. — 5) Kad muhsu azzis ko ne grihb redſeht, tad ne palihdi neds brilles neds gaischums. — 6) Uzzu-draugi irr ne-ustizzigi draugi. — 7) Ne-weens tahypinſch naw tif maſs, ka minſch ne lohzihts, kad tas tohp mihdihſ. — 8) Weens puſs pants (ohla) irr labbaks, ne ka tſchamalas no deſmit panteem. — 9) Tewim ne-weens zilweks ar aisſkrophetahm ſeſchahm ne warr pehz prahta isdarriht. Weena rohka maſga ohtra. Kad tu grihbi nemt, tad arr dohdi. — 10) Pa-faule irr tas galds, no ka wiſſi zilweki bauda; labbi, kad mehſ ne aiémirſtam, kas to galdu preefch mums irr klahjis. — 11) Kad tif tawá ſirdi pa-waffara, tad lai arri ahra ruddens.

J.....i.

Derrigi padohmi.

1) Ka kartuppelus warr isglabbahht. Kad kartuppelus pagrabbá eenesſ, tad tee arweenu wairaf jeb maſak irr drehgni, zaur ko tee ſahk puht. No puhſchanas tohs warr isſargahht, kad tohs gluddi noberr un ar 6 zellu beesu ſalmu kohetu apklahj. Wehz 6 lihds 8 deenahm ſalmi irr pawiffam ſlapji, tee nu jaonemm un priſchi ſalmi ja-usleek, un tas tif ilgi jadarra, kamehr tas ſalmu apklahjums itt fauſs irr. — 2) Pawaffarâ, kad kartuppeli ſahk dihg un ſeepju garſchu zaur tam dabhu, warr tohs ſmekkigus padarriht, kad preefch wahrifchanas katram weenu gabbalinu nogreeſch. Ta nepatihkama fulla un garſcha ideet wahroht pa to nogreeſto weetu, un kartuppeli tohp ſmekkigi un miltaini. Tohs ar afneem nogreeſtohs kartuppelu gabbalinus warr lohpeem doht, jeb dehſiht.

—Id.

Stahſtini.

Kahds nabbaga Schihdels bij pee baggata Schih-da us maltiti luhgts. Puſsdeenas maltite bij ſiwis, un baggatais zehla ſawam nabbaga weefim tahs wiſſmasafas preefſchâ. Schihdels baddija un baddija ar ſawu gappeli ſiwinas, bet ne ehda, un runnaja kluffinam appaſſch ſewis. Baggatais to redſedams, praſſija ſawu weefu: „Kapehz tu ne eh? Ko tu ar tahm ſiwim darri?“ — „Ne nem-meet par fannu,“ atbildeja Schihdels, „es runnaju ar tahm ſiwim.“ — „Nu, ko tad?“ praſſija baggatais. — „Man bij brahlis“ — atbildeja Schihdels — „tas noſlihla un mehſ winnu ne warrejam atraſt; tapehz es nu praſſu tahs ſiwis, woi tahs mannim ne warr teikt, fur mans brahlis irr?“ — „Nu, ko tahs atbildeja?“ praſſija baggatais. — „Tahs man atbildeja, ka tahs wehl eſfoht maſſuas, un tapehz ne ſannoht itt neko no ta notikkuma, lai es tahs leelafahs praſſoht.“ — Uppaunehts baggatais ſihſtulis likka ſawam weefam tahs wiſſfuleela-tahs ſiwis (kas blohda bij) preefſchâ, kas Schih-detam brangi ſmekleja.

* „Gij, atneſs mannim mahrzinu tabakas!“ ſaz-jija kahds tehws, kam maſ ſmadſenu bij galwâ, us ſawu dehlu. — „Bulſtens tulihht ſittihſ aſtoni, un man ja-eeet ſkohlâ,“ atbildeja ſehns. — „Nu tad at-neſs man ka wairaf ne weerendel mahrzinu, preefſch tam tew taf wehl irr laika.“ —Id.

* Waggare, ſkohlmeiſteram no ſawa gruhtha am-mata ſtahſtidams, eeſauzahs: „Bateefi ſakloht, waggaram irr ſunnu deenas!“ Skohlmeiſters atbild ſchim lehnem pretti: „Man tif par gaddu irr weens mehneſſis ſunnu deenu, kas man preefſch atpuhſcha-nas teel wehletas, bet jums ka diſſidu zauru gaddu irr ſunnu deenas.“ B . tt . . r.

Gluddinaſhana.

Leel-Wehrſes leelais Lambertu tirgus taps ſchinni gaddâ, Schihdu ſwehtku dehl, ne 17tâ bet 22tra Septemberi noturrehts. Tirgus eerikſchana ſahſſees treſchdeen tai 21mâ Seytemberi. 3

Leel-Wehrſe, tai 16tâ Auguſtâ 1860.

B r i h w b r i k k e h t.

No juhrmallas-gubernements augſtas walbiſchanas puſſes: Collegienrath G. Blaese, Jenſor. Selgawâ, tai 23. Auguſtâ 1860. No. 140.